

Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2022

Sveriges
hembygdsförbund

Innehåll

Förord	5
Sveriges hembygdsförbund	7
1. Verksamheten 2022	8
2. Arbete inom fokusområden	12
3. Arbete med andra prioriterade frågor	15
4. Service, kommunikation och statistik	18
Årsredovisning	21
Revisionsberättelse	34

Hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden. Hembygdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum. Hembygdsarbetet skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här möts alla generationer.

SHF:s värdegrund.

Förord

Så har ännu ett år passerat för hembygdsrörelsen. Pandemins hot mot våra arrangemang försvann tidigt under året men den långsiktiga påverkan blev större än vad vi anade. När arrangemangen startades om fanns det livsviktiga hål i arrangörsleden. Många trotjänare kände att det var för tungt att ta tag i det ideella livet igen. ”Jag har gjort mitt”, var en vanlig kommentar. Besökarna stod trots detta utanför våra portar. Den välkända frågan blev därmed ställd på sin spets. ”Hur hittar vi nya ideella”?

Förbundet beviljades en fortsättning på det statliga krisstödet fram till december 2023. Därmed kunde arbetet fortsätta med att stärka medlemsengagemanget och besöksutvecklingen. För att ytterligare arbeta med förnyelsefrågan utvecklades samarbetet med Heimbygda i Jämtland och detta har lett fram till ett konstruktivt arbetsmaterial som vi hoppas att många anammar under 2023. Alla föreningar och regionala förbund har ett stort ansvar att anta denna utmaning. Det behövs framtidstro runt om i landet!

De stegrande oroligheterna i omvärlden har gjort att SHF engagerat sig i frågan om det hotade kulturarvet. Hotet är dels fysiskt – alltså hot om direkt förstörelse, dels immateriellt – handens kunskap försvinner snabbt. Kulturarv har därmed blivit ett mycket viktigt begrepp, men för många är det okänt och svårtolkat. Här har SHF ett viktigt arbete med kunskapsspridning eftersom vi anser att vårt möte med kulturarvet är en väg framåt till ett tryggt och öppet samhälle.

Som många organisationer drabbas också SHF av minskande ekonomiska resurser. Bidragsportföljen krymper och framtiden känns oroande. Ännu mer problematiskt är de minskande medlemstalen. Vi är våra medlemmar! Styrelsen har därför initierat ett arbete med vår strategi. Hur ska vi möta framtiden? Det viktiga i detta arbete är processen, dvs skapa tankar om varför vi finns och hur vi ska bli relevanta i framtiden. För att skapa en förankring i rörelsen har riksförbundet bjudit in till flera möten. Många av er har förhoppningsvis deltagit. Ett resultat av detta arbete presenteras nu för riksstämman.

SHF är en av de största folkrörelserna i Sverige och har därmed en viktig del i arbetet med demokrati. Kunskap om föreningslivets organisation blir tyvärr allt sämre. Det lämnar ibland öppningar för icke önskvärd påverkan inom hela civilsamhället. Här måste vi ta ett ansvar och genom kunskapsspridande stå upp för vårt oberoende.

Min förhoppning är att vi tillsammans, trots de utmaningar som finns, kan skapa framtidstro och därmed bygga en hembygdsrörelse som står stark även i fortsättningen!

Anna-Karin Andersson
Förbundsordförande

FOTO: ANNIE TSAI

Täby hembygdsförening.

Sveriges hembygdsförbund

Sveriges hembygdsförbund bildades 1916 under namnet Samfundet för hembygdsvård.

Ändamål och uppdrag

Sveriges hembygdsförbunds ändamål är att vårda och synliggöra hembygdens kultur och miljö så att de blir en naturlig grund för ett gott liv.

Ideologisk grundsyn

Hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden. Hembygdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum. Hembygdsarbetet skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här möts alla generationer.

Riksstämman 2007

Vision

En levande hembygd öppen för alla.

- Vi ska värna kulturarvet över tid
- Vi ska vara en välkomnande rörelse som möter människors kulturarvsintresse
- Vi ska verka i lands- och stadsbygd
- Vi ska spela en aktiv roll för en hållbar samhällsutveckling
- Vi ska erbjuda våra kompetenser till andra samhällsaktörer.

Riksstämman 2017

Riksförbundets uppdrag

Att samla, stödja och företräda hembygdsrörelsen nationellt och internationellt.

Medlemsförbund

Antal föreningar inom parentes.

Blekinge Hembygdsförbund (42)
Bohusläns Hembygdsförbund (82)
Dalarnas Fornminnes- och Hembygdsförbund (91)
Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförbund (38)
Gotlands Hembygdsförbund (81)
Gästrik-Hälsinge Hembygdsförbund (71)
Göteborgs Hembygdsförbund (26)
Halländska hembygdsrådet (77)
Heimbygda, hembygdsförbund för Jämtlands län (68)
Jönköpings läns Hembygdsförbund (136)
Kalmar läns Hembygdsförbund (85)

Kronobergs läns Hembygdsförbund (76)
Medelpads Hembygdsförbund (20)
Norrbottens Hembygdsförbund (83)
Skånes Hembygdsförbund (107)
Stockholms läns Hembygdsförbund (121)
Södermanlands Hembygdsförbund (70)
Upplands Fornminnesförening och Hembygdsförbund (81)
Värmlands Hembygdsförbund (107)
Västerbottens läns Hembygdsförbund (61)
Västergötlands Hembygdsförbund (229)
Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening (49)
Ångermanlands Hembygdsförbund (41)
Ölands Hembygdsförbund (31)
Örebro läns Hembygdsförbund (72)
Östergötlands Hembygdsförbund (96)

Hedersmedlemmar

Mats Fack, Järvsö
Lars Israelsson, Bastuträsk
Jan-Eric Rosenqvist, Katrineholm
Josef Rydén, Nässjö
Ulla Värmnäs, Stockholm
Karin Öman, Karlskoga.

Avlidna under 2021/22:

Berit Hange-Persson, Lundsbrunn
Karl-Eric Axenström, Örnsköldsvik
Lars Pettersson, Nyköping.

Verksamhetsinriktning 2018–2022

Tre gemensamma fokusområden för hela rörelsen:

1. Förenings- och demokratiutveckling
2. Barn och unga
3. Landskapets förändring

SHF ska därtill arbeta nationellt med följande frågor:

- Stärka hembygdsrörelsens arbete med lokala arkiv.
- Utveckla hembygdsrörelsens arbete med samlingsförvaltning.
- Utveckla hembygdsrörelsens gemensamma IT-resurser.
- Strategiskt arbete efter målsättningar i gemensamt kulturmiljöprogram.
- Föra fram hembygdsrörelsens värdegrund och perspektiv på ett kulturarv som är dynamiskt och berör alla människor oavsett bakgrund.
- Stärka hembygdsrörelsens finansiering, privat genom insamling och offentligt genom bättre utnyttjande av olika bidragsordningar.

Höstmöte i Järfälla.

1. Verksamheten 2022

Styrelse

Anna-Karin Andersson, ordförande,
Nyhammar

Trine Amundsen

Sven Jensén, Broby

Eva Kempff, Tällberg

Anita Lundin, Stockholm

Karin Malmsten, Värnamo

Owe Norberg, Delsbo

Peter Olausson, Värmlands Nysäter

Irene Oskarsson, 2:e vice ordförande, Gränna

Conny Sandberg, 1:e vice ordförande, Örebro

Erik Åström, Stockholm

Vald till
2023

2023

2023

2023

2024

2023

2024

2023

2024

2024

2024

Helena Rosenberg, kulturmiljöstrateg

Susanne Salomonsson, administratör

Monica Öjes, webbsupport och utveckling

Projektanställda från 2021:

Olivia Linderöth, verksamhetsutvecklare

Thuha Nguyen, kommunikatör

Felicia Wennberg, verksamhetsutvecklare t.o.m 29/11

Kansliet har lokaler på Sabbatsbergsvägen 6 i Stockholm. Ungefär halva ytan hyrs ut till närstående organisationer inom kulturområdet.

Arbetsgrupper och råd

Jury för Årets hembygdsbok: Lars Grimbeck, Owe Norberg och Monica Lembke.

Lokalhistoriskt råd: Sven Jensén, Karin Malmsten och Peter Olausson, styrelsen, samt Helena Rosenberg, kansliet och Chris Binge-fors, Sveriges släktforskarförbund.

Försäkringsråd: Anita Lundin, ordförande, Eva Kempff, styrelsen, Lisbeth Svensson, Kalmar läns hembygdsförbund, Jan Nordwall samt personal från försäkringskansliet.

Arbetsgrupp för årets hembygdsförening: Sven Jensén, Eskil Johansson och Lena Landin.

Redaktionsråd Bygd och natur: Karin Malmsten, Jenny Damberg, Jan Nordwall och Olov Norin.

Valberedning 2022-2023

Gabriella Lönngrén, Vuollerim, *sammankallande*

Ingegerd Christiansson, Arlöv

Margareta Johansson, Indal

Gerhard Jansson, Åmål

Ingela Oxelgren, Askersund

Revisorer 2022-2023

KPMG för auktoriserad revision.

Förtroenderevisorer: Karl Petersen, Stockholm, ordinarie

Lars Lingsell, Karlstad, ersättare.

Kansli och personal 2022

Jan Nordwall, generalsekreterare

Eva Forsberg, ekonom (50 %)

Michael Johansson, mediaproducent

Olov Norin, kommunikatör

SHF:s representation

SHF har formell representation i ett flertal organisationer. Deltagandet i olika referensgrupper

ger tillgång till nätverk och möjligheter att utbyta kunskap och erfarenheter som kan leda till information och rådgivning gentemot medlemmarna.

Organisationer

Civilscape: Sven Jensén och Helena Rosenberg.

Europa Nostra: Helena Rosenberg.

Folkrörelsernas Konstfrämjande: Jan Nordwall och Eva Kempff.

Folkspel: Jan Nordwall.

Fremia, arbetsgivarorganisation för ideella organisationer: Jan Nordwall.

Föreningen Sockenkyrkonätverket: Eva Kempff, Peter Olausson och Helena Rosenberg.

Hela Sverige ska leva: Trine Amundsen, ordinarie, Anna-Karin Andersson ersättare.

Ideell arena: Anna-Karin Andersson och Jan Nordwall.

Ideell kulturallians: Jan Nordwall.

Länsmuseernas samarbetsråd: Conny Sandberg och Irene Oskarsson.

Myndighetsrepresentation

Skogsstyrelsens nationella sektorsråd för skogliga frågor: Helena Rosenberg, ordinarie, Trine Amundsen, ersättare.

Programrådet för nationellt skogsprogram: Anna-Karin Andersson.

Övervakningskommittén för EU:s landsbygdsprogram: Irene Oskarsson, ordinarie, Jan Nordwall, ersättare.

Ortnamnrådet, Lantmäteriet: Helena Rosenberg.

Referensgrupper och nätverk

Hantverkslaboratoriet verksamhetsråd: Helena Rosenberg och Kjell Gustafsson

NAMSA, Naturhistoriska museers samarbetsorganisation: Owe Norberg.

Naturens år, Naturvårdsverkets samrådsgrupp för det civila samhället: Helena Rosenberg och Jan Nordwall.

Årets hembygdsbok.

Vattenhistoriskt nätverk: Helena Rosenberg och Jan Nordwall.

Vattenkraftens miljöfonds samverkansgrupp: Helena Rosenberg.

Konferenser och möten

Pandemin hade viss påverkan på mötesverksamheten även under våren 2022. Styrelse- och presidie-möten har varit både fysiska och digitala. Riksstämman i juni och höstmöte för regionala förbund i november genomfördes fysiskt.

Riksstämman: Årets riksstämman hölls 4 juni i Nyköping. Sörmlands hembygdsförbund stod värd. Mötesordförande vid stämmoförhandlingar var Åsa Kratz, ordförande i Nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet i Region Sörmland. Vice ordförande var Lena Stensgård, ordförande för Sörmlands hembygdsförbund.

Höstmöte: Höstmöte för regionala förbund hölls i Järfälla 25 - 26 november med Strategi 2030 som tema. Mötet gav plats för gemensamma diskussioner och möten i mindre grupper. Ideell Arena och Ideell kulturallians medverkade med föredrag.

Ordförandeträffar: Utöver höstmötet har flera korta ordförandeträffar hållits under året. Mötena har varit digitala och letts av förbundsordförande.

Utmärkelser

SHF:s plakett för rik gärning i hembygdsvårdens tjänst: Anders Johansson och Jan Brandt i Södermanland, Björn Jönsson, Bohuslän, Lena Landin, Ångermanland och Hjördis Hälls, Västmanland.

Årets hembygd förening: Södra Ringsjöortens Bygdeförening i Skåne.

Årets Hembygdsbok: Östra skärgården i Blekinge - natur och kultur under 4 000 år, utgiven av Östra Blekinge hembygd förening.

Årets hembygd förening.

Statistik över hembygdsrörelsen

SHF samlar årligen in uppgifter om ideell tid, antal evenemang och antal besökare. Därutöver ställs ytterligare en fråga om ett särskilt ämne. Statistikinsamlingen sker digitalt och görs i samverkan med regionala hembygdsförbund som även har möjlighet att ställa egna frågor. Statistiken för 2022 visar på fortsatt återhämtning efter pandemin men föreningarna har ännu inte uppnått samma nivåer som 2019.

Statistik för 2022 (föregående år inom parentes):

- Den ideella tiden i föreningarna uppgick till 3,2 miljoner timmar (2,4).
- Antalet besökare uppskattas till runt 3,2 miljoner (2,5).
- Antalet aktiviteter öppna för allmänheten uppgick till 25 000 (16 000).
- Antalet aktiviteter för barn och ungdomar uppgick till 4 500 (4 400) med 179 000 deltagare (105 000).

Enkäten innehöll också frågor om offentlig finansiering. Senaste gången SHF samlade in statistik kring detta var 2013. Resultaten visar på ökad finansiering från stat, kommun och region. En del av stödet utgörs av tillfälligt pandemistöd.

Offentlig finansiering 2022

- 73 % av föreningarna fick bidrag under året.
- Kommunalt stöd fördelades till 1 275 föreningar.

- 214 föreningar erhöll andra stöd från kommunen (t ex lokaler, hyra, annonsering, stöd för digitalisering m.m.).
- 193 föreningar erhöll bidrag från Länsstyrelsen
- 67 föreningar fick bidrag från Riksantikvarieämbetet.
- 52 föreningar erhöll stöd via Leader.
- 35 föreningar fick bidrag från Kulturrådet (pandemistöd).

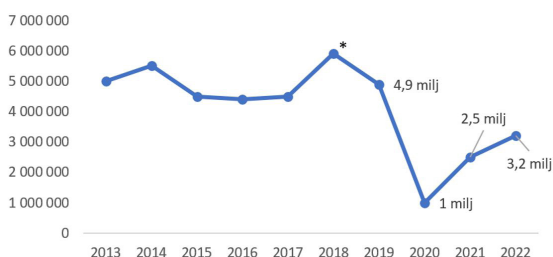
Medlemsutveckling

2022 redovisar en liten ökning av antalet medlemmar vilket är mycket positivt då förbundet förlorat medlemmar varje år under överskådlig tid. Antal medlemmar och föreningar vid ingången av 2023 (förra året inom parentes).

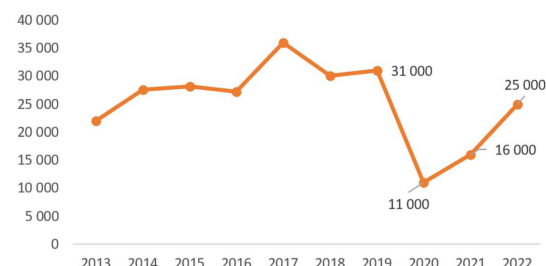
- 1 937 fullvärdiga medlemsföreningar (1 929)
- 104 stödjande föreningar (107)
- 384 934 medlemmar i fullvärdiga medlemsföreningar (382 807), en ökning med 2 127 medlemmar.
- 138 (164) föreningar har färre än 39 medlemmar och betalar minimiavgift 500 kr/år.
- Antalet föreningar med fler än 1 000 medlemmar är 11 (9).

Förutsatt att stödjande föreningar har i genomsnitt lika många medlemmar som en fullvärdig medlemsförening blir totalen närmare 406 000 medlemmar (404 000).

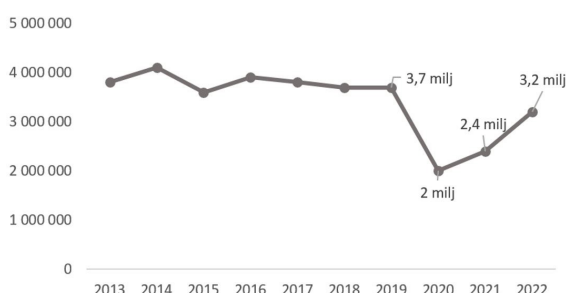
Besökare vid öppna evenemang och aktiviteter.

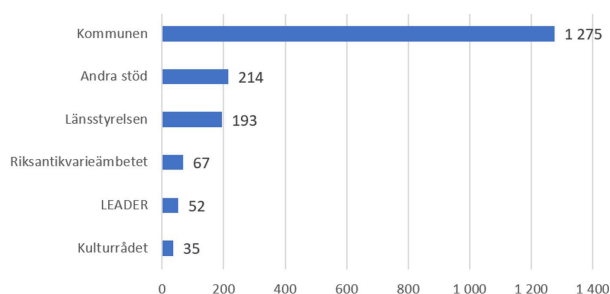
Evenemang och aktiviteter öppna för allmänheten.

Ideellt arbetad tid i föreningen.

Antal föreningar som fick bidrag från olika bidragsgivare under 2022.

Statsbidrag

SHF fick en större höjning av bidraget från Naturvårdsverket och erhöll 1,2 mkr (800 tkr), medel som fördelas för arbetet med de nationella miljömålen. Riksantikvarieämbetet beviljade 1,8 mkr (1,8 mkr) för arbetet med de nationella kulturmiljömålen och i egenskap av central amatörkulturorganisation erhöll vi 496 tkr (460 tkr) från Statens kulturråd: totalt 3 496 tkr (3 060 tkr).

Utöver organisations- och verksamhetsbidrag har SHF erhållit statligt krisstöd från Kulturrådet med anledning av pandemin. Vid ingången av året återstod 2 163 000 kr av 2021 års stöd för satsning på Nystart. Stödet slutredovisades i september. I juni beviljades SHF ytterligare 3,4 mkr i, medel som aktiverades från oktober. Se punkten Nystart och Återstart.

Åtgärder i pandemin

Pandemin har haft stor påverkan på hembygdsrörelsen men situationen förbättrades under våren 2022 när restriktionerna avskaffades.

SHF har fortsatt arbetat för att försäkra sig om att departement och ansvariga myndigheter gjort en korrekt bedömning av pandemins påverkan på det ideella förenings- och kulturlivet och argumenterat för långsiktigt stöd för att främja återstart efter pandemin. SHF har deltagit i regeringens särskilda sakråd och där tillsammans med andra arrangörsorganisationer pekat på pandemins effekter. Ett utförligt yttrande lämnades på remissen Från kris till kraft, återstart för kulturen (SOU 2021:77), som belyste pandemins påverkan på kulturlivet med förslag till kulturpolitiska insatser.

SHF har anpassat sin verksamhet efter det rådande läget. Efterfrågan från föreningarna på information och rådgivning var fortsatt hög under våren. Kansliet har erbjudit seminarier och spridit information om restriktioner och krisstöd i alla tillgängliga kanaler. Under hösten märktes dock ett vikande intresse från föreningarna för SHF:s seminarier, troligen en konsekvens av att föreningarna nu återgått till ordinarie verksamhet när pandemins restriktioner slopats.

Satsning på nystart och återstart

SHF beviljades 2021 krisstöd från Kulturrådet med 5 010 000 kr för ”strategiska insatser och projekt som kan främja kulturlivets återhämtning, återstart och anpassning” efter pandemin. Vid ingången av året återstod 2 163 000 kr för det som SHF valde att kalla *Nystart*. Stödet har utgjort en välkommen förstärkning av kärnverksamheten med tre extra heltidstjänster och breda satsningar på att främja medlemsengagemang och besöksutveckling.

Bland aktiviteterna kan nämnas webinarier på olika teman, en studiehandledning för medlemsvärvning, handledarutbildning inom satsningen Kulturarvet som besöksmål, seminarium och monter på Landsbygdsriksdagen, inspirationsträffar för berättande i samarbete med Centrum för dramatik, deltagande på husbilmässor samt handledarutbildning inom SHF:s satsning på förnygringsarbete med Heimbygda-metoden (tidigare Så blir vi yngre). Kansliet har arbetat intensivt med kommunikation och marknadsföring och prioriterat utveckling av Hembygdsportalen och förbundets sociala medieplattformar. En särskild satsning gjordes inför sommarsäsongen för att marknadsföra hembygdsrörelsens olika besöksmål, bland annat presenterade tidskriften Bygd och natur ett axplock av spännande aktiviteter. Nystartssatsningen slutredovisades i september 2022.

I juni beviljades SHF ytterligare 3 400 000 kr i krisstöd som nu går under namnet *Återstart*. Krisstödet satte delvis andra villkor än krisstödet 2021 och det gick inte längre att använda krisstöd för att reducera medlemsavgiften. Stödet innebär ändå en fortsatt förstärkning av kärnverksamheten och satsningar på aktiviteter som främjar medlemsengagemang och besöksutveckling. Därutöver används stödet för en satsning på att främja föreningarnas kontakt och samverkan med offentliga aktörer genom olika informationsinsatser. I Återstart ingår även en efterfrågad insats för att höja föreningarnas kunskap om samlingsförvaltning. I samarbete med Örebro länsmuseum produceras handledningsmaterial, filmer och webinarier som lanseras under 2023. Återstartsstödet aktiverades från oktober och resulterade under hösten i färdigställande av handledningsmaterial i SHF:s förnygringsarbete, produktion av en serie podcast om olika perspektiv på kulturarv med titeln ”Resten är historia”. De tre heltidstjänster som inrättades i Nystart kunde förlängas i Återstart. Verksamhetsutvecklaren Felicia Wennberg lämnade dock SHF i november.

Krisstödet har möjliggjort en utveckling av riksförbundets verksamhet och ökade kontakter med medlemmarna genom ett rikt utbud av aktiviteter. En försiktig bedömning är att detta bidragit till att bromsa en negativ medlemsutveckling som pågått under många år.

KULTURRÅDET

2. Arbete inom fokusområden

1. Förenings- och demokratiutveckling

SHF har i samverkan med Vuxenskolan och genom webinarier och rådgivning stöttat föreningar med kunskap om alternativ till traditionella fysiska årsmöten och andra medlemsmöten.

Heimbygdametoden – en satsning på förnyring av folkrörelsen

Heimbygda, hembygdsförbundet för Jämtlands län, har under 2020–2022 haft SHF:s uppdrag att driva satsningen Så blir vi yngre. Satsningen har resulterat i en metod för föreningsutveckling – *Heimbygdametoden* – för att driva på en vitalisering och modernisering av föreningsarbetet som förstärker och synliggör hembygdsrörelsens betydelse och som lockar människor ur olika generationer att engagera sig. Tack vare SHF:s satsning på Nystart har arbetet kunnat förstärkas under 2022 med utveckling av ett handledningsmaterial och utbildning av handledare i de regionala

förbunden. Med stöd av Återstart kan satsningen spridas även under 2023 till intresserade regionala förbund och föreningar. För långsiktig spridning av studiehandledning och annat material som *Heimbygdametoden* bygger på, samverkar SHF med Studieförbundet vuxenskolan. Förhoppningen är att arbetet då kan fortsätta även efter 2023.

2. Barn och unga

Barn och unga är en kulturpolitisk prioriterad grupp och viktig för hembygdsrörelsen. Statistiken visar att föreningarna skapar en stor mängd aktiviteter varje år som lockar många barn och unga. SHF har under året inte gjort några riktade aktiviteter för att främja verksamhet för barn och unga men ser arbetet för föreningsutveckling som viktigt för att stärka förutsättningar för verksamhetsutveckling även för barn och unga. I satsningen Kulturarvet som besöksmål har förbundet identifierat familjen som den främsta

målgruppen och de föreningar som tagit del av satsningen har fått verktyg för hur man kan utveckla aktiviteter för alla åldrar.

3. Landskapets förändring

SHF strävar efter att ta ett helhetsansvar som kulturmiljöorganisation och arbetar både med frågor som rör hembygdsrörelsens enskilda intresse, det vill säga de miljöer som föreningarna själva förvaltar, och det allmänna intresset – kulturlandskapet i stort. SHF har organisationsstöd både för arbetet med nationella miljömål och för arbetet med nationella kulturmiljömål och statsbidraget utgör en betydande del av SHF:s grundfinansiering och påverkar därmed förbundets verksamhet och prioriteringar.

Arbetet inom fokusområdet Landskapets förändring görs med stöd av det policyprogram som antogs 2020. Programmet, *Hållbara landskap – Sveriges hembygdsförbunds program för en hållbar utveckling av natur- och kulturlandskapet* lyfter fram behovet av helhetssyn på landskapets olika värden, där kulturarv och sociala värden ges större betydelse än i dag, samt att det lokala inflytandet behöver ges större utrymme i den fysiska planeringen. Programmet formulerar också förslag till konkreta åtgärder som syftar till att stärka hänsynen till kulturmiljöns olika värden.

Hållbara landskap har en viktig utgångspunkt i den europeiska landskapskonventionen och SHF vill främja utveckling där fler föreningar söker en aktiv roll i att påverka hembygdens kulturmiljöer. Det kan man göra genom att aktivt söka information om planerade byggprojekt och reagera då viktiga kulturmiljövärden riskerar att gå förlorade till följd av exploatering eller – som i fallet med vattenanknutna miljöer – olika miljöåtgärder. SHF har sedan hösten 2022 hållit en seminarierie på temat *Hållbara landskap*. Vi uppmärksammar också enskilda ärenden där föreningar nekats rätt att överklaga detaljplaner och föreningar som lyckats i sina överklaganden. SHF:s inställning är att hembygdsrörelsens föreningar, som en del av Sveriges största kulturmiljöorganisation, företräder det allmänna intresset i enlighet med Miljöbalkens bestämmelser. Föreningar som nekats denna rätt bör därför överklaga besluten.

Några remisser som SHF besvarat under 2022, vilka berörde hela kulturlandskapet, var Miljödepartementets *Förslagen till regeringen i Miljömålrådets årsrapport 2021*, Trafikverkets

remiss *Nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033* och *Förslag till allmänna råd om fornlämningsområde*.

Levande sjö- och vattenlandskap

Frågor om vattenförvaltningens påverkan på kulturmiljövärdena i spåren av EU:s vattendirektiv har fortsatt att ta mycket tid i anspråk.

SHF har under året arbetat för att värna kulturmiljöer vid sjöar och vattendrag, där vissa miljöer hotas av utrivning till följd av regelverk inom vattenförvaltningen. I samband med att länsstyrelserna upprättar åtgärdsprogram för vattendragen får SHF allt fler bakgrunds- eller nulägesbeskrivningar från landets olika länsstyrelser på remiss, vilka vidarebefordrats till de regionala förbunden att svara på.

SHF har besvarat remiss från Havs och vattenmyndigheten gällande *Vägledning för förklarande av kraftigt modifierade ytvattenförekomster och bedömning av annat sätt*. Vi har också lämnat synpunkter på *Vägledning för definition av ekologisk potential* samt ett yttrande om *Vägledning om förlängd tidsfrist och mindre stränga kvalitetskrav*. SHF har deltagit i Havs och vattenmyndighetens dialog om regeringsuppdraget *Uppföljning av Nationell plan för moderna miljövillkor (NAP)* och även gjort skriftliga inspel. SHF har också besvarat Miljödepartementets remiss *Paus av omprövning för moderna miljövillkor*.

I frågor av betydelse för kulturmiljöer vid vatten samråder SHF med andra organisationer inom Vattenhistoriskt nätverk. SHF ingår även i Vattenkraftens miljöfonds samverkansgrupp och den regionala samverkansgruppen Miljöanpassad vattenkraft som Länsstyrelsen i Jönköping sammankallar till.

Levande skogslandskap

SHF har deltagit i programrådet för regeringens Nationella skogsprogram och i Skogsstyrelsens nationella sektorsråd för skogliga frågor.

Under året har SHF besvarat ett antal remisser rörande skogslandskapet. SHF lämnade yttrande på remissen *Gröna steg för levande skogar*. SHF har också lämnat synpunkter på *Faktablad och bakgrundsunderlag om god miljöhänsyn vid markberedning*.

SHF har ingått i flera av Skogsstyrelsens arbetsgrupper, som Nätverket för kvalitets-/byggnadsvårdsvirke och Miljömålsrådets projekt "Ett mer variationsrikt skogsbruk". Vi har i det sistnämnda

Programmet finns att läsa och ladda ner på www.hembygd.se/hallbaralandskap

ingått i arbetsgruppen *De stora sjöarna* och ”Skötsel av kulturpräglad natur”. Projektet har pågått i två år och har nu avslutats. SHF ingår även i ett nordiskt nätverk för tjära.

Rika odlingslandskap

SHF lyfter upp det biologiska kulturarvet på agendan i möten med andra ideella miljöorganisationer i nätverket Naturens år, som Centrum för naturvägledning på SLU administrerar. Under hösten svarade SHF för ett nätverksmöte där vi valde temat *Värdet av kunskap om historiskt brukande av landskapet*. Frågor kring landskapets immateriella kulturarv diskuterar vi i Programrådet för traditionell kunskap som leds av Sametinget. Programrådet är kopplat till ett antal artiklar i Konventionen om biologisk mångfald och SHF gjorde skriftliga inspel till förhandlingarna på partsmöte COP 15 i Montreal som hölls i höstas.

SHF:s arbete inom miljömålet *Rika odlingslandskap* kopplas främst till EU:s gemensamma jordbrukspolitik och stödåtgärderna inom Landsbygdsprogrammet. Programperioden har förlängts och löper ut 2022. SHF har arbetat för att påverka Sveriges nationella strategi för kommande programperiod som inträder 2023. SHF konstaterar att nästa program inte innehåller några nationella stödåtgärder liknande investeringsbidraget för hembygdsgrändar. Medel för landsbygdsutveckling kommer endast att finnas inom Leader (program för lokalt ledd utveckling) och det är därför viktigt att informera föreningar och förbund om möjligheter till samverkan i Leader samt påverka de olika Leaderområdena att beakta hembygdsrörelsens roll för lokal utveckling på landsbygden.

Under hösten 2022 prioriterade vi odlingslandskapet i en seminarierie med fokus på odlingslandskapet berättelser, där vi både lyfte vikten av att forska inom området, guida om dess värden och påverka dess utveckling.

SHF har under 2022 fått ett antal remisser som rör Jordbruksverkets föreskrifter, vilka vi tagit del av men inte haft något att erinra mot. Däremot har vi lämnat yttrande på remissen om *EU-kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur*. SHF har även lämnat yttrande om remissen *Naturvårdsverkets redovisning om ett nationellt program för ersättning till restaurering och vissa skötselåtgärder i ängs- och betesmarker*.

Goda bebyggda landskap

SHF ingår i Myndigheten för Kulturanalys referensgrupp för kulturmiljöstatistik, där vi gör inspel och där vi hoppas att de kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna och miljöerna som ägs av hembygdsrörelsen i framtiden kan synliggöras genom vår

kartläggning. Vi ingår också i referensgruppen för Riksantikvarieämbetets Bebyggelseinformationsprojekt, där vi också framför vikten att uppvisa en bredd av det byggda kulturarvet, som går utöver det skyddade anläggningarna. Till bebyggelsefrågorna kan även Lantmäteriets ortnamnsråd räknas, vilka sorteras under det immateriella kulturarvet. För bevarandet av det byggda kulturarvet ingår vi i Sockenkyrkonätverket, Europa Nostra Sverige och Hantverkslaboratoriets verksamhetsråd samt har regelbunden dialog med Svenska Byggnadsvårdsföreningen.

SHF fortsatte att ge högre prioritet åt den bebyggda miljön under våren 2022. Kartläggningen av hembygdsrörelsens byggnadsinnehav ses som viktig för att få mer kunskap om de ca 11 000 byggnader som förvaltas av föreningarna. SHF konstaterar dock att inga fler svar inkommit sedan förra årsskiftet 2022 då omkring 25 procent av föreningarna besvarat enkäten. Behovet aktualiseras av att det från 2023 inte kommer att finnas några nationella stödåtgärder för hembygdsgrändarna när det nya Landsbygdsprogrammet sjösätts. Med bättre kunskap om byggnadernas konstruktion och kulturhistoriska värde får SHF bättre underlag för att argumentera med politiken och ansvariga myndigheter. Det bidrar också till bättre rådgivning och information till föreningarna. En serie seminarier på temat Hus med historia har erbjudits medlemmarna under våren, med fokus på hembygdens kulturmiljöer och att påverka samhällsutvecklingen.

Under 2021 har SHF besvarat remissen av promemorian *Aktivitetskravet i plan- och bygglagen* från Finansdepartementet statliga utredningar, *Bygg och bo till lägre kostnad* (SOU 2020:75) och *Ett nytt regelverk för bygglov*.

Kyrkogårdsmiljöer

Inom Svenska kyrkan sker nu stora förändringar med sammanläggningar av församlingar och problem med övertaliga kyrkor. Många gravplatser saknar gravrättsinnehavare och därmed försvinner gravstenarna. SHF har därför under senare år engagerat sig alltmer i kyrkomiljöerna, i synnerhet kyrkogårdarna då de utgör ett viktigt lokalt kulturarv. SHF:s handledning för arbete med kyrkogårdarnas kulturmiljöer kan beställas från kansliet eller kan laddas ned från hemsidan. SHF är också engagerat i föreningen Sockenkyrkonätverket. Under året har SHF deltagit vid två av Svenska kyrkans workshops som ingår i en förstudie de gör på avdelningen för fastighet och kulturarv. SHF har även haft ett möte med Svenska kyrkan tillsammans med Sveriges släktforskarförbund om gemensamma beröringspunkter.

Callanderska gården i Mariefred.

3. Arbete med andra prioriterade frågor

Civilsamhället och värdet av ideellt arbete

Som en av Sveriges största och äldsta folkrörelseorganisationer behöver SHF försvara folkrörelsernas oberoende och slår vakt om det ideella arbetets värde. Sannolikt finns det inget kulturområde som är så beroende av ideella insatser som kulturarvet.

Under 2022 har SHF lyft fram det ideella kulturlivets betydelse i yttrande på utredningen *Från kris till kraft, återstart för kulturen (SOU 2021:77)*. Vi har också deltagit i regeringens sakkunniga för diskussion om förslag till demokrativillkor för statsbidrag till det civila samhället.

SHF är partner i Ideell arena som samlar en bredd av civilsamhällesorganisationer vilket ger SHF värdefull kontakt med organisationer utanför kultur- och miljöområdet. Ideell arena driver ett flertal nätverk och erbjuder också ledarskapsprogram. SHF:s generalsekreterare ingår i ett nätverk för organisationer med mindre kanslier och ingår från 2023 i ett nätverk för strategisk verksamhetsutveckling. Styrelseledamoten Peter Olausson representerade i april SHF vid Demokratidagarna i Nynäshamn, ett arrangemang av Folkets hus och parker som samlade ett flertal folkrörelseorganisationer.

Från 2023 ingår SHF tillsammans med ett tjugotal andra organisationer i regeringens parts-gemensamma forum för det civila samhället och möter där representanter från regeringen för

diskussion om frågor av betydelse för civilsamhället som helhet. Vi följer också forskningen inom området. På höstmötet för regionala förbund i november deltog verksamhetsledaren för Ideell arena med ett föredrag om ideellt engagemang.

Satsningen Kulturarvet som besöksmål

SHF har under året arbetat vidare med *Kulturarvet som besöksmål* som syftar till att stärka hembygdsrörelsens position inom besöksnäringen. Satsningen har under året kunnat dra nytta av krisstödet från Kulturrådet (*Nystart resp. Återstart*). Arbetet sker både nationellt, regionalt och lokalt. Nationellt samverkar SHF med andra centrala aktörer, som Visit Sweden, Tillväxtverket, Fastighetsverket, Riksantikvarieämbetet, Sveriges kommuner och regioner (SKR) och riksförbundet Sveriges museer samt regionala aktörer för att stärka kulturarvet inom besöksnäringen. Arbetet resulterade i en nationell konferens i Borås i januari 2023 där Dalslands hembygdsförbund presenterade arbetet med *Kulturarvet som besöksmål* i sitt förbund.

Regionala satsningar har gjorts och görs i flera län. I Dalarna har en tredje utvecklingsomgång genomförts med intresserade föreningar och i Jönköping hålls en andra omgång i början av 2023. Andra regioner som

Världens största smörkniv blir till vid Sörmlands museum.

bidragit till satsningen är Västmanland, Stockholm och Västra Götaland och ytterligare regioner har visat intresse.

SHF ser satsningen som långsiktig och kansliet har under året arbetat för att implementera arbetet som en del av kärnverksamheten. I syfte att arbeta proaktivt och långsiktigt i stödet till föreningarna och gentemot allmänheten följer arbetet ett årshjul. Den första av årshjulets tre faser har handlat om att öka föreningarnas *kunskap* när det gäller att med små medel utveckla sitt utbud och sina besöksmål men också känna till hur besöksnäringen fungerar. Den andra delen har inneburit *stöd* exempelvis om hur man presenterar aktiviteter på sin hemsida. Det tredje faset handlar om att *marknadsföra* hembygdens aktiviteter och arrangemang där SHF stödjer föreningarnas egen marknadsföring och även marknadsför hembygdens rörelsen gentemot olika intressenter genom annonsering via tryckt media och sociala medier.

En andra handledarutbildning hölls i början av året i syfte att sprida kunskap till personer i rörelsen som i sin tur kan handleda föreningar i arbetet. Kansliet har arbetat vidare med handledarna där värdefulla inspel på hur satsningen ska utvecklas och fortsätta har fångats upp. Kommande satsningar handlar om hur verktygslådan kan bli mer tillgänglig och hur handledarna i de olika regionerna kan vara ett stöd för sina föreningar.

Gentemot föreningar har SHF kunnat erbjuda webinarier, stöd och utbildning för att locka

besökare. Nätverksträffar där föreningarna har kunnat utbyta erfarenheter och inspirerats av varandra samt kommunicera vad för stöd som behövs från SHF, har varit särskilt givande.

SHF har presenterat hembygdens rörelsen på Husbilmässor i Kista och i Jönköping och har där kunnat marknadsföra hembygdens föreningarnas ställplatser. Föreningar har också kunnat få stöd i hur man går till väga för att anlägga en ställplats. Under året har vi även samarbetat med influencers som spridit information om hembygdens rörelsens arrangemang och besöksmål. Samarbetet har resulterat i att vi nått tyskar, husbilsägare och barnfamiljer.

Satsningen *Kulturarvet som besöksmål* förväntas ge positiva effekter i form av ökat engagemang och fler medlemmar i föreningarna, ökat intresse hos allmänheten för kulturarvet samt ökade intäkter som bidrar till vården av kulturarvet.

Arkiv och lokalhistorisk forskning, årets hembygdens bok

Priset för årets hembygdens bok gick till föreningen Östra Blekinge och boken *Östra Blekinge skärgård*. Priset delades ut i samband med en konferens den 10 december i Karlskrona på Blekinge läns museum. Utöver prisvinnande förening medverkade representanter från Sveriges släktforskarförbund, Blekinge hembygdens förbund, SHF:s lokalhistoriska arbetsgrupp samt länsstyrelsen i Blekinge.

SHF har under året planerat för en lokalhistorisk konferens i Linköping på temat *De obesuttnas historia* som kommer att hållas i mars 2023. Konferensen görs i samarbete med Centrum för lokalhistoria vid Linköpings universitet, Sveriges släktforskarförbund och Östergötlands hembygdens förbund.

Handledningsmaterial som utvecklats i tidigare arkivprojekt med stöd av Riksarkivet har fått god spridning. Den skriftliga handledningen har tryckts i nya upplagor och Riksarkivet länkar till materialet via sin hemsida. De tio instruktionsfilmerna finns också att tillgå på hembygd.se.

Upphovsrätt

SHF får regelbundet frågor om upphovsrätt. Många medlemmar upplever stor osäkerhet om vad som är tillåtet enligt lagen när de tillgängliggör lokalhistoriskt material i Hembygdens portalen och i andra sammanhang. En konsekvens är att mycket material som skulle kunna bli tillgängligt för allmänheten inte blir det. Under året hölls två webinarier för att öka medlemmarnas kunskap. SHF yttrade sig också på en remiss om upphovsrätten på den digitala inre marknaden, ett EU-direktiv som leder till förändringar i medlemsstaternas lagstiftning.

Hembygdsrörelsens finansiering

SHF arbetar på flera fronter med att stärka hembygdsrörelsens finansiering. Dels arbetar SHF kulturpolitiskt med att synliggöra föreningarnas omfattande arbete med att tillvarata Sveriges kulturarv i syfte att påverka politiken till ett utökat offentligt stöd. Det har varit särskilt viktigt under pandemin. SHF söker också påverka andra stödordningar. Det är även viktigt att uppmärksamma hur föreningar kan utveckla verksamheten för att öka intäkterna, till exempel genom att bli en aktiv del av besöksnäringen. Slutligen har SHF uppdraget att bedriva insamling till stöd för föreningarnas verksamhet.

Offentlig finansiering

Fördelningen 2022 av Riksantikvarieämbetets projektbidrag för kulturarvsarbete visar att föreningarna varit framgångsrika i ansökningarna. Med anledning av pandemin utökades anslaget under året. Många föreningar drog också nytta av ett tillfälligt krisstöd från Kulturrådet. Statistiken för offentlig finansiering för 2022 visar en svagt positiv trend jämfört med 2013 då uppgifterna hämtats in senast. Kommunerna är de största bidragsgivarna men ovan nämnda bidrag från Riksantikvarieämbetet har tillkommit sedan 2013, vilket är mycket positivt.

Ett kulturpolitiskt mål för SHF har länge varit att stärka den regionala finansieringen av hembygdsrörelsen via kultursamverkansmodellen. Ett resultat av nämnda utredning *Från kris till kraft* var att regeringen tillsatte en utredning av modellen som ska redovisas i september 2023. SHF har träffat utredarna vid två tillfällen för att lyfta fram förbundets perspektiv och förslag att bredda modellen för att öka regionernas möjligheter att fördela verksamhetsbidrag till de regionala hembygdsförbunden.

Kunskapsstöd för finansiering

SHF samarbetar med Arbetets museum i Norrköping om en intendenttjänst för finansieringsfrågor som erbjuder stöd både till hembygdsföreningar och arbetslivsmuseer. Museet har under 2022 erbjudit kurser och seminarier för föreningar om hur man kan utveckla sin ekonomi och även informerat om vilka möjligheter till finansiering som kan finnas bland annat inom *Leader*, lokalt ledd utveckling.

Hembygdsfonden

Sveriges hembygdsfond, som syftar till att fördela ekonomiska bidrag till föreningarnas arbete, har efter tillskott av överskott från Hembygdsförsäkringen nått det finansiella målet om ett grundkapital på 3 miljoner kronor. Pandemin och satsningen på *Nystart* och *Återstart* har dock gjort att styrelsen valt att avvakta

en första utlysning av bidrag från fonden eftersom det medför en administrativ belastning på kansliet arbete.

Samverkan med studieförbundet Vuxenskolan

Hembygdsrörelsens gemensamma ändamål att förmedla kunskap och känsla för kulturarvet gör rörelsen till en av Sveriges största och viktigaste bildningsverksamheter. En stor andel aktiviteter görs i egen regi men det är också vanligt att föreningarna samarbetar med studieförbund.

SHF har samverkansavtal med studieförbundet Vuxenskolan som för 2022 redovisar 709 studiecirklar med 5 114 deltagare och 3 638 kulturarrangemang med 269 994 deltagare. Siffrorna visar en återhämtning från bottennoteringen 2021 då pandemin hade stor påverkan på studieförbundets verksamheter.

Samarbete med studieförbund är viktigt för att SHF:s olika satsningar ska få långsiktig verkan. Det gäller inte minst den aktuella satsningen på förnyring av hembygdsrörelsen (se fokusområde Förenings- och demokratiutveckling).

Studieförbundet
Vuxenskolan

Mopedrally i Hässelby.

Julmarknad vid Sveriges hembygdsförbunds kansli i Stockholm.

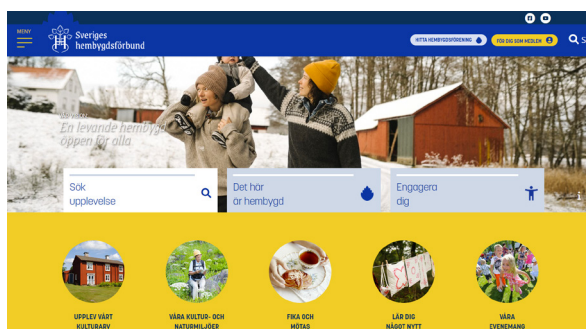
4. Service, kommunikation och statistik

Hembygdsportalen

Hembygdsportalen har sedan lanseringen 2018 genomgått en snabb utveckling där nya funktioner kunnat lanseras varje år. Intresset för portalen har fortsatt öka under 2022. Antalet sidvisningar i hela portalen ökade med 10 procent från 2021, från cirka 9 miljoner till nästan 10 miljoner.

Vid årsskiftet hade 1 159 (1 123) föreningar publicerat egna hemsidor i portalen. Ytterligare 565 (589) föreningar har länkat från portalen. 361 (368) föreningar har inte angivit någon sida. Portalen rymmer 808 684 (766 079) bilder, 190 276 (180 747) filer och 313 392 (312 649) personer. Det totala antalet sidor i portalen uppgår till 41 276 (38 486).

Portalens utsattes i oktober för ett intrång när ett företag lanserade en app kallad ”Hembygdsappen” som hämtade data från portalen. Föreningar uppmanades att publicera data från portalen i appen till ett pris av 5 kr per medlem i föreningen. SHF vidtog omedelbart åtgärder för att stävja intrånget. Samtliga medlemsföreningar underrättades att appen lanserats utan tillstånd från SHF och en advokatbyrå anlätades för att utreda Hembygdsportals rättsliga status. Företaget underrättades och appen togs bort från de tjänster där man kunde ladda ned den. Den juridiska utredningen bekräftade att SHF ska anses ha upphovsrätt enligt § 49 i upphovsrättslagen. I januari drog företaget

tillbaka appen och ärendet anses därmed avslutat. Intrånget orsakade SHF oförutsedda kostnader för juridisk konsultation som påverkade årets resultat negativt.

2022 har utvecklingsarbetet fokuserat på att förbättra administration av kulturarvsdata (digital samlingsförvaltning) vilket följer på uppdraget från riksstämman 2022. Ett verktyg för föreningarnas besöksstatistik har lanserats och resurser har också lagts på att förenkla kansliets redigering av startsidan. I december presenterades möjligheten att utöka lagringsutrymmet till en extra avgift. Ett företag som specialiserat sig på sökoptimering anlätades för analys av portalen och lämnade förslag till åtgärder som syftar till att öka antalet besökare samt att få dem att stanna kvar på hemsidan. Åtgärderna avser både tekniska förbättringar och utveckling av innehåll. En bedömning är att

Hembygdsportalen har intäktspotential om det kan licensieras för andra ideella kulturarvsverksamheter utanför SHF.

Webbseminarier

SHF arrangerade 81 webbseminarier under 2022 som lockade totalt 1 691 deltagare (inklusive ej medlemmar). Cirka 50 olika teman avhandlades på seminarierna. Runt 760 personer deltog vid de tre webinarier som var öppna för allmänheten. En tydlig trend under hösten är ett lägre intresse och omkring 30 procent av seminarierna ställdes in.

Under hela pandemin har SHF hållit 125 webbseminarier som behandlat omkring 25 olika teman. Seminarierna har lockat totalt 4 182 deltagare. Enligt utvärderingar är drygt 9 av 10 nöjda eller mycket nöjda med seminarierna.

Hembygdsvärdningen

SHF:s medlemsföreningar omfattas av en grundförsäkring. Egendomsförsäkring för byggnad och lösöre kan tecknas som tillval. Försäkringsgivare är sedan 2005 Länsförsäkringar Halland och grupp-försäkringen administreras av Föreningsförsäkringar i Halland AB (försäkringskansliet) på SHF:s uppdrag.

Avtalet med Länsförsäkringar löpte ut 2022. SHF hade möjlighet att förlänga till samma villkor men då Skatteverket beslutat att SHF:s intäkter från försäkringen ska beskattas som näringsintäkter fanns det skäl att se över avtalet i syfte att förtydliga affärsrelationen. Ett nytt avtal för perioden 2023–2025 undertecknades i december.

Hembygdsvärdningen är en grupp-försäkring som ger SHF möjlighet att arbeta skadeförebyggande. Föreningar har möjlighet att få investeringsbidrag för inköp av larm, vattenfelsbrytare och brandskydds-utrustning. Åtgärder medför rabatt på premien.

Totalt utbetalades 82 tkr (41,5) i investeringsbidrag under 2022. För 2022 redovisas 60 (77) anmälda skador till ett totalt skadebelopp om 6,2 mkr (8,2) varav 5 mkr (6) var ersättning för tre större brandskador. Då skadeersättningen i förhållande till inbetald premie uppgår till mer än 60 procent av inbetald premien utgår ingen återbäring under 2023.

Försäkringskansliet har arbetat aktivt med informations- och utbildningsinsatser och genomfört regionala besiktningkonferenser i Halland, Kalmar, Östergötland, Blekinge och Bohuslän.

60 föreningar har certifierats som säkra föreningsgård, vilket innebär att man genomgått

en utbildning och genomfört åtgärder för skadeförebyggande arbete. Certifieringen ger rabatt på självriskan om en skada inträffar.

Rådgivning och information

Kansliet har under året svarat för rådgivning och information till hembygdsföreningar inom olika frågor. Kansliet har kompetens om kulturmiljöfrågor, digitalisering, upphovsrätt, bidragsgivning med mera. Kansliet får också frågor om stadgar, årsmöte och styrelseformer. Mer komplicerade frågor har hänskjutits till Hushållningssällskapens juridik AB med vilka SHF har avtal.

Upphovsrättsavtal

Avtalet mellan STIM och SHF innebär att SHF ersätter STIM för föreningarnas musikanvändning under högtiderna valborg, nationaldagen, midsommar och adventsfiranden.

Tidskriften Bygd och natur

Tidskriften utkommer med fyra nummer per år och tar upp aktuella teman. Upplagan är ca 11 000 exemplar. Varje förening har rätt till fem kostnadsfria prenumerationer och kan teckna ytterligare prenumerationer för 150 kr per år. Redaktör är Jenny Damberg. Ansvarig utgivare är Jan Nordwall.

Kriget i Ukraina och inflation hade stor påverkan på tryck-kostnaderna under året och därför utkom endast tre tidningar varav höstens utgåva var ett dubbelnummer. Tidskriften får positiv respons men tyvärr avspeglas det inte i någon ökning av antalet prenumeranter eller annonsörer. Nettokostnaden är därför fortsatt hög.

Nyhetsbrev

SHF ger ut ett månatligt nyhetsbrev via e-post. Brevet är tillgängligt för alla som är intresserade av SHF:s verksamhet. Nyhetsbrevet är en viktig informationskanal och kompletterar Bygd och natur med aktualiteter som tidskriften har svårt att förmedla på grund av en långsammare utgivningstakt.

Sociala medier

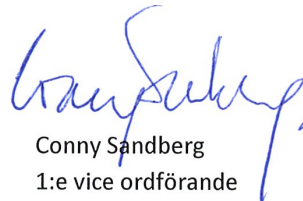
SHF finns på Facebook med 3 770 följare och på Instagram med 1 570 följare. SHF har under året öppnat en sida på LinkedIn och använder också Youtube för att publicera filmer som sedan bäddas in på hemsidan. Youtube har 259 följare.

Styrelsen för Sveriges hembygdsförbund

Stockholm, mars 2023

Anna-Karin Andersson
Förbundsordförande

Conny Sandberg
1:e vice ordförande

Irene Oskarsson
2:e vice ordförande

Trine Amundsen

Sven Jensén

Eva Kempff

Anita Lundin

Karin Malmsten

Owe Norberg

Peter Olausson

Erik Åström

Jan Nordwall
Generalsekreterare

Karl Petersen
Förtroenderevisor

ÅRSREDOVISNING

för

Sveriges Hembygdsförbund

Org.nr. 802006-2181

Styrelsen och Generalsekreteraren upprättar härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2022-01-01 - 2022-12-31

Innehåll:

Förvaltningsberättelse

Resultaträkning

Balansräkning

Noter

Underskrifter

Sveriges Hembygdsvörbund

Org.nr. 802006-2181

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK.

Allmänt om Verksamheten

Sveriges Hembygdsvörbunds ändamål och organisation

Sveriges Hembygdsvörbund, SHF, är ett politiskt och religiöst obundet riksförbund med ändamål att fördjupa och förmedla kunskap om hembygdens kultur- och naturarv, att skydda kulturarvet vid planering och förändring av samhället samt att göra kulturarvet tillgängligt för alla människor. SHF:s uppdrag är att med visionen om en levande hembygd öppen för alla som ledstjärna, samla, stödja och företräda medlemmarnas intressen nationellt.

Sveriges Hembygdsvörbund utgörs av 26 regionala hembygdsvörbund och 2 041 (2037) lokala föreningar, varav 1 937 (1 929) är fullvärdiga medlemsföreningar med totalt 384 934 (381 446) medlemmar. 104 (108) föreningar är stödjande och redovisar inte medlemsantal. Som medlem betalar man avgiften till sin lokala förening. Föreningen erlägger sedan en avgift till SHF som baserar sig på antalet medlemmar i föreningen. Avgiften till SHF är 13 kronor per medlem för fullvärdiga medlemsföreningar. Lägsta avgift är 500 kr. Stödjande medlemsföreningar har betalat en fast avgift på 2000 kr per år. Fr om 2023 erläggs 2 500 kr för stödjande förening.

Föreningens säte är Stockholm

Främjande av ändamålet

SHF främjar ändamålet genom aktiviteter för föreningar och regionala förbund som bidrar till ökad förmåga att ta tillvara och förmedla kulturarvet i de lokala föreningarna. Aktiviteterna består av kunskaphöjande webbseminarier, information, rådgivning, utbildningsinsatser och möten för kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt service i form av försäkring samt tillgång till egen hemsida.

Under 2022 har SHF hållit 81 (78) webbseminarier med totalt 1 691 (2 578) deltagare. SHF har förmedlat information genom månatliga nyhetsbrev, tidskriften Bygd och natur, hemsida, mejl till föreningarna samt inlägg i sociala medier. Särskilda utbildningsinsatser har gjorts rörande besöksnäring, föreningsutveckling, medlemsvärvning, berättande, dokumentation, digitalisering och vården av hembygdsvörbundens bestånd av kulturhistoriskt värdefulla byggnader. SHF har därtill genomfört en kartläggning av det offentliga stödet till regionala förbund i syfte att få kunskapsunderlag för arbetet med att påverka stat och regioner att förstärka det ekonomiska stödet till de regionala hembygdsvörbunden.

Förbundet främjar ändamålet genom Hembygdsvörbundens försäkringen, en kollektiv försäkringslösning som avtalats med Länsförsäkringar Halland. Genom information och aktiviteter för föreningarna verkar förbundet för skadeförebyggande insatser som syftar till att bevara föreningarnas miljöer och samlingar. Under året har insatserna bestått av investeringsbidrag för inköp av vattenfölsbrytare, brandskyddsutrustning och inbrottslarm. Föreningar har också haft möjlighet att bli certifierade som "säker föreningsgård" genom en webb utbildning. SHF har genom sin samarbetspartner Föreningsförsäkringar i Halland gjort insatser för beståndsvård med besök i föreningar med särskilda behov samt i samarbete med regionala hembygdsvörbund hållit informationsmöten på olika platser i landet.

Viktig för främjande av ändamålet är också Hembygdsportalen, en digital plattform under domänen hembygd.se som föreningarna kan använda för att publicera information om sina aktiviteter och sprida kunskap om det lokala kulturarvet till allmänheten på en egen hemsida. Under året har förbundet investerat ytterligare i utveckling av portalen i syfte att utveckla föreningarnas administration av sina samlingar samt för att underlätta för förbundets redigering av hemsidan. Förberedelser har också gjorts för sökoptimering som syftar till att öka trafiken från Google, lansering av en ny sökmotor i systemet samt för omläggning av serverdriften.

Utöver insatser som på olika sätt främjar det lokala arbetet har SHF arbetat för att värna kulturarvet och natur- och kulturlandskapets värden i sin företrädande roll gentemot staten. SHF har yttrat sig på remisser rörande skogspolitiken, vattenförvaltningen och odlingslandskapet och där framfört behov av lokalt inflytande, ökad helhetssyn och ökad uppmärksamhet vid landskapets kulturmiljövården. SHF har också yttrat sig på remisser om kulturpolitik och upphovsrätt. Förbundet har deltagit i regeringens sakråd om krisstöd under pandemin och i sakråd om demokrativillkor för statsbidrag till civilsamhällets organisationer. SHF har i flera frågor samverkat med andra nationella organisationer och är ansluten till Ideell Arena, Ideell kulturallians, Fremia och Hela Sverige ska leva.

Sveriges Hembygdsförbund

Org.nr. 802006-2181

Flerårsjämförelse*

Beloppen i Flerårsjämförelse visas i KSEK

	2022	2021	2020	2019	2018
Medlemsintäkter	5 151	3 506	5 355	5 405	5 480
Bidrag	6 433	6 693	3 988	2 869	3 759
Eget kapital	6 038	6 786	7 055	7 283	7 682
Balansomslutning	10 375	13 006	9 172	10 551	9 420
Årets resultat	-748	-268	-228	-399	807
Soliditet (%)	58,2	52,2	76,9	69,0	82,0

*Definitioner av nyckeltal, se noter

** 2021 Lägre medlemsintäkt då statsbidrag möjliggjorde en reducering av avgiften.

Årets underskott 2022 beror dels på avskrivningskostnader för investering i Hembygdportalen men också på ökade kostnader för tidskriften Bygd och Natur, kraftigt höjda papperspriser samt kostnader för juridiska tjänster föranlett av ett intrång i Hembygdsportalens databas. Skatteverkets beslut att intäkter från Hembygdsförsäkringen är skattepliktigt för SHF skapade också oklarhet i bokslut och årsredovisning för 2021 som behövde utredas, vilket gav högre kostnader för ekonomisk redovisning och revision.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret*Statligt krisstöd*

I september redovisade SHF 5 010 000 kr i statligt krisstöd för strategiska insatser som förbundet erhöll 2021. I juni 2022 beviljades ytterligare 3 400 000 kr i statligt krisstöd för perioden oktober 2022 till december 2023. Det nya stödet används delvis för att fortsätta arbete som inletts med det första krisstödet genom aktiviteter som främjar medlemengagemang och besöksutveckling. Därutöver planeras aktiviteter för 2023 som syftar till att främja föreningarnas dialog och samverkan med offentliga aktörer samt för att öka föreningarnas kunskap om samlingsförvaltning.

Nya avtal för Hembygdsförsäkringen

Då Skatteverket i beslut 2021 bedömt att förbundets intäkter från avtalet med Länsförsäkringar Halland utgör intäkt av näringsverksamhet, har SHF och Länsförsäkringar sett över avtalet i syfte att förtydliga det. I december slöts ett nytt treårsavtal för perioden 2023 - 2025. Ett nytt avtal slöts också med Föreningsförsäkringar i Halland som har SHF:s uppdrag att administrera försäkringen.

Intrång i Hembygdsportalen

SHF utsattes i oktober för intrång i Hembygdsportalen då en app kallad "hembygdsappen" hämtade data från SHF:s databas, lanserades på marknaden. SHF vidtog omedelbart åtgärder för att stävja intrånget. Medlemsföreningarna informerades om att appen gjorts utan tillstånd från SHF. En advokatbyrå anlätades för utredning vilken bekräftade att SHF:s databas ska anses vara skyddad av Lagen om upphovsrätt för litterära och konstnärliga verk. Företaget som lanserat appen kontaktades av SHF:s juridiska ombud med en uppmaning att göra appen inaktiv och meddelade i januari 2023 att man hörsammat SHF:s krav.

Sveriges Hembygdsförbund

Org.nr. 802006-2181

Risker och förväntningar

Intäkter av medlemsavgifter har minskat under en rad år. Inflationen medför ökade kostnader och minskade ekonomiska marginaler i verksamheten. Efter två år med extra statsbidrag och hög aktivitetsnivå förväntas därför verksamheten bedrivas i en lägre omfattning från hösten 2023 och framåt. Konkret innebär det minskat stöd till föreningar i form av webinarier och färre aktiviteter inom kommunikation och marknadsföring. Förbundet förväntas inte heller kunna täcka de regionala förbundens omkostnader för gemensamma möten i samma utsträckning. Det förändrade världsläget med krig i Ukraina, inflation och lågkonjunktur påverkar genom att förbundet kan behöva samverka med statliga myndigheter för att erbjuda föreningarna information om skydd av kulturarv, beredskap och civilt försvar.

Lågkonjunktur och ökade offentliga utgifter sänker också förväntningarna på ökade statsbidrag på lång sikt. Det kan finnas möjlighet till extra finansiering för olika projekt men det kräver att förbundet kan bidra med egen finansiering och personella resurser. Med hänsyn till kärnverksamhetens begränsade resurser är det i praktiken svårt att dra nytta av stödordningar som ställer större krav på egenfinansiering och administration. Generellt ökad administrativ börda påverkar också förbundets möjligheter att bedriva ett proaktivt påverkansarbete gentemot myndigheter och politiken för att förbättra villkoren för hembygdsrörelsens verksamhet.

Styrelsen ser det som viktigt att utveckla andra intäkter i verksamheten. Hembygdsportalen är en möjlig intäktskälla om andra aktörer kan teckna licens för systemet och/eller om förbundet ansluter fler föreningar utanför kretsen av traditionella hembygdsföreningar. Avtalet med Länsförsäkringar har under flera år gett förbundet intäkter som möjliggjort investeringar i portalen. Skatteverkets beslut att intäkterna ska skattas som näringsverksamhet har medfört att stora belopp betalats i skatt och styrelsen överväger ett överklagande av beslutet då det kan hävdas ha fattats på felaktiga grunder.

Styrelsen ser behov av en striktare prioritering i verksamheten för att hålla nere kostnader. Mot bakgrund av hur Hembygdsportalen och andra digitala kanaler utvecklats bör kostnadskrävande trycksaker prioriteras ned och förbundet så långt det är möjligt arbeta digitalt. Styrelsen ser också behov av en bättre samordning inom organisationen, där regionala förbund och riksförbund arbetar mot gemensamma mål och samnyttjar resurser i större utsträckning. Styrelsen har därför initierat ett arbete med att utveckla en strategi för att möta organisationens utmaningar. Ett förslag kommer att föreläggas riksstämman 2023.

Övrig information

Sveriges Hembygdsförbund har 90-konto och står därmed under kontroll av Svensk Insamlingskontroll. Det betyder att minst 75 procent av förbundets intäkter ska användas till främjande av verksamhetens ändamål.

Förändringar i eget kapital

	Grundkapital	Ändamåls- bestämda medel Sveriges Hembygdsfond	Ändamåls- bestämda medel Investerings- fond	Balanserat resultat inkl Årets resultat	Summa Eget kapital
Ingående balans	1 690 860	3 178 766	2 185 037	-268 183	6 786 480
Utnyttjade ändamålsbestämda medel från tidigare år			-268 183	268 183	0
Årets resultat				-748 204	-748 204
Utgående balans	1 690 860	3 178 766	1 916 854	-748 204	6 038 276

Ändamålsbestämda medel innefattar Sveriges Hembygdsfond och Investeringsfond till ett sammanlagt värde av 5 095 619 kr.

Resultatdisposition

Årets resultat uppgår till -748 204 kr. Styrelsen föreslår att resultatet disponeras så att beloppet -375 900 som avser avskrivning för investeringar i Hembygdsportalen belastar investeringsfonden och resterande -372 304 överförs i ny räkning.

Sveriges Hembygdsförbund

Org.nr. 802006-2181

RESULTATRÄKNING

	Not	2022-01-01 2022-12-31	2021-01-01 2021-12-31
Verksamhetsintäkter			
Medlemsavgifter		5 150 744	3 505 564
Gåvor	2	11 447	7 237
Bidrag	3	6 433 008	6 692 823
Nettoomsättning	4	1 301 886	912 855
Övriga intäkter		787 600	1 597 151
		<u>13 684 685</u>	<u>12 715 630</u>
Verksamhetskostnader	5		
Ändamålskostnader		-12 067 514	-10 780 812
Insamlingskostnader		-381 482	-391 397
Administrationskostnader		-1 984 075	-1 630 103
		<u>-14 433 071</u>	<u>-12 802 312</u>
Verksamhetsresultat		-748 386	-86 682
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		397	0
Räntekostnader		-215	-1 480
		<u>182</u>	<u>-1 480</u>
Resultat efter finansiella poster		-748 204	-88 162
Resultat före skatt		-748 204	-88 162
Skatt på årets resultat	6	0	-180 021
Årets resultat		<u>-748 204</u>	<u>-268 183</u>

Sveriges Hembygdsförbund

Org.nr. 802006-2181

BALANSRÄKNING**TILLGÅNGAR****Anläggningstillgångar****Immateriella anläggningstillgångar**

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande arbeten

Not

2022-12-31

2021-12-31

7

382 900

343 000

382 900

343 000

Finansiella anläggningstillgångar

Andra långfristiga värdepappersinnehav

8

5 238 721

5 238 721

5 238 721

5 238 721

Summa anläggningstillgångar

5 621 621

5 581 721

Omsättningstillgångar**Kortfristiga fordringar**

Kundfordringar

52 437

37 502

Aktuell skattefordran

225 361

69 408

Övriga fordringar

262

133 552

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

9

518 914

1 690 086

796 974

1 930 548

Kortfristiga placeringar

Övriga kortfristiga placeringar

4 965

4 962

4 965

4 962

Kassa och bank

Kassa och bank

3 951 927

5 488 373

3 951 927

5 488 373

Summa omsättningstillgångar

4 753 866

7 423 883

SUMMA TILLGÅNGAR**10 375 487****13 005 604**

Sveriges Hembygdsförbund

Org.nr. 802006-2181

BALANSRÄKNING**EGET KAPITAL OCH SKULDER****Eget kapital**

	Not	2022-12-31	2021-12-31
Grundkapital		1 690 860	1 690 860
Ändamålsbestämda medel		5 095 619	5 363 803
Årets resultat		<u>-748 204</u>	<u>-268 183</u>
Eget kapital		6 038 275	6 786 480

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder		463 356	740 094
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	10	2 679 747	2 216 815
Övriga skulder		378 782	2 332 366
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	11	<u>815 327</u>	<u>929 849</u>
Summa kortfristiga skulder		4 337 212	6 219 124

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER**10 375 487****13 005 604**

Sveriges Hembygdsförbund

Org.nr. 802006-2181

NOTER

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning.

Principerna är oförändrade jämfört med föregående år.

Resultaträkningen

Verksamhetsintäkter

Endast det inflöde av ekonomiska fördelar som organisationen erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt.

Intäkter värderas, om inget särskilt anges nedan, till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas. Nedan beskrivs, för respektive intäktspost, när intäktsredovisning sker.

Gåvor och bidrag

En transaktion i vilken organisationen tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är en gåva eller ett erhållt bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att organisationen uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om organisationen har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållt bidrag. Är det inte ett bidrag är det en gåva.

Gåvor

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls. Gåvor som organisationen avser att stadigvarande bruka i verksamheten redovisas som anläggningstillgångar. Gåvor som organisationen avser att skänka vidare redovisas inte som intäkt eller varulager per balansdagen. Övriga gåvor redovisas som omsättningstillgångar.

Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls. Bidrag som erhållits för att täcka kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget avser att täcka. Bidrag som hänför sig till en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet. Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som organisationen fått eller kommer att få.

Nettoomsättning

Intäkt vid försäljning av varor redovisas normalt vid försäljningstillfället. Prenumerationer redovisas normalt som intäkt linjärt över prenumerationstiden.

Övriga intäkter

Övriga intäkter är intäkter som inte är primära utan sekundära för organisationen.

Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnader delas in i följande funktioner; ändamåls-, insamlings- och administrationskostnader.

Ändamålskostnader

Ändamålskostnader består av kostnader som kan hänföras till organisationens uppdrag enligt stadgarna.

Insamlingskostnader

Insamlingskostnader ska återspegla de kostnader som organisationen haft för att samla in medel. Med insamlingskostnader menas kostnader för insamlingsarbete som riktar sig mot organisationens samtliga givare, dvs såväl privatpersoner som företag och organisationer. Detta omfattar både befintliga givare och arbetet med att söka nya givare genom kampanjer, utskick och underhåll av givarregister. Insamlingskostnader kan således bestå av TV-och radioreklam, annonser, informationsmaterial, insamlingsmaterial och personal som arbetar med insamlingsaktiviteter.

Administrationskostnader

Administrationskostnader är sådana kostnader som behövs för att administrera och driva organisationen. Administrationen utgör en kvalitetsgaranti för ändamålet och givaren. Exempel på sådana kostnader är styrelsemöten, revision av själva organisationen och administrativa system. Om en kostnad varken avser ändamål, medlemsvård/ -värning eller insamling hänförs den till administrationen. I administrationen ingår även samkostnader.

Sveriges Hembygdsförbund

Org.nr. 802006-2181

NOTER*Leasing*

Samtliga av organisationens leasingavtal kostnadsförs löpande (linjärt) över leasingperioden (inkl. första förhöjd hyra).

Ersättning till anställda

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster. Eftersom alla pensionsförpliktelser klassificerats som avgiftsbestämda redovisas en pensionskostnad det år pensionen tjänas in.

Inkomstskatt

I årets skattekostnad ingår skatt som avser årets skattepliktiga resultat och del av tidigare års inkomstskatt som ännu inte har redovisats.

Balansräkningen

Tillgångar, skulder och avsättningar värderas till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan.

Ändamålsbestämda medel

I posten Ändamålsbestämda medel i eget kapital redovisas ännu inte förbrukade gåvor och andra ändamålsbestämda medel. Se även eget-kapital rapporten.

Skuld för erhållna ej nyttjade bidrag

När organisationen erhållit bidrag men ännu inte uppfyllt villkoren redovisas en skuld.

Fordringar

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar, avsättningar och skulder

Övriga tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Tillgångarna skrivs av linjärt över tillgångarnas bedömda nyttjandeperiod. Nyttjandeperioden omprövas per varje balansdag. Pågående projekt skrivs inte av utan nedskrivningsprövas årligen. Följande nyttjandeperioder tillämpas:

	Antal år
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande arbeten	3

Finansiella instrument

Finansiella instrument värderas utifrån anskaffningsvärde.

Finansiella anläggningstillgångar och finansiella långfristiga skulder samt räntebärande kortfristiga finansiella fordringar och skulder värderas såväl vid första redovisningstillfället som i efterföljande värdering till upplupet anskaffningsvärde, vilket normalt är detsamma som verkligt värde (transaktionsvärdet) vid anskaffningstidpunkten med tillägg av direkt hänförliga transaktionsutgifter såsom courtage.

UPPLYSNINGAR TILL ENSKILDA POSTER

Not 2	Gåvor	2022	2021
	Gåvor som redovisats i resultaträkningen		
	Allmänheten	10 147	6 737
	Företag och organisationer	1 300	500
		11 447	7 237

Sveriges Hembygdsförbund

Org.nr. 802006-2181

NOTER

Not 3	Bidrag	2022	2021
	Bidrag som redovisats som intäkt		
	Riksantikvarieämbetet	1 800 000	1 800 000
	Naturvårdsverket	1 200 000	800 000
	Statens kulturråd	495 940	460 000
	Projektanslag	<u>2 937 068</u>	<u>3 632 823</u>
		6 433 008	6 692 823
Not 4	Nettoomsättning	2022	2021
	Deltagaravgifter	254 524	81 056
	Hysesintäkter	471 921	398 473
	Prenumerationer	217 258	203 311
	Annonsintäkter	16 900	23 170
	Försäljning eget material	316 752	96 845
	Övriga intäkter	<u>24 531</u>	<u>110 000</u>
		1 301 886	912 855
Not 5	Personal	2022	2021
	<i>Medelantal anställda</i>		
	Medelantalet anställda bygger på av föreningen betalda närvarotimmar relaterade till en normal arbetstid.		
	Medelantal anställda har varit	9	8
	varav kvinnor	6	5
	varav män	3	3
	<i>Löner, ersättningar m.m.</i>		
	Löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader har utgått med följande belopp:		
	Styrelsen och Generalsekreterare:		
	Löner och ersättningar	728 223	775 378
	Pensionskostnader	<u>219 602</u>	<u>203 760</u>
		947 825	979 138
	Övriga anställda:		
	Löner och ersättningar	3 882 076	2 921 914
	Pensionskostnader	<u>290 718</u>	<u>259 502</u>
		4 172 794	3 181 416
	Sociala kostnader	<u>1 564 999</u>	<u>1 266 048</u>
	Summa styrelse och övriga	6 685 618	5 426 602

Sveriges Hembygdsförbund

Org.nr. 802006-2181

NOTER

Not 6 Skatt på årets resultat	2022	2021
Aktuell skatt	0	-180 021
	<u>0</u>	<u>-180 021</u>
<i>Avstämning av effektiv skatt</i>		
Resultat före skatt	-748 204	-88 162
Skattekostnad 20,60% (20,60%)	154 130	18 161
Skatteeffekt av:		
Skattemässiga justeringar	-147 855	-198 182
I år uppkomna underskottsavdrag	<u>-6 275</u>	<u>0</u>
Summa	0	-180 021
Not 7 Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande arbeten	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärde	2 673 038	2 355 938
Inköp	415 800	317 100
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 088 838	2 673 038
Ingående avskrivningar	-2 330 038	-1 829 800
Årets avskrivningar	<u>-375 900</u>	<u>-500 238</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 705 938	-2 330 038
Utgående redovisat värde	382 900	343 000
Not 8 Andra långfristiga värdepappersinnehav	2022-12-31	2021-12-31
Värdepapper		
Carnegie Fonder Sverigefond *	294 623	294 623
Simplicity Företagsobligationer*	432 226	432 226
Simplicity Likviditet*	1 041 555	1 041 555
SPP Fonder Grön		
Obligationsfond*	1 432 226	1 432 226
Lannebo Fonder Sverige	145 705	145 705
Lannebo Fonder Lannebo Corp	888 013	888 013
Öhman Fonder Ftg.obligation	<u>1 004 373</u>	<u>1 004 373</u>
	5 238 721	5 238 721
På balansdagen uppgår marknadsvärdet på ovanstående värdepapper till 5 291 245,99 kronor. * Dessa fonder hänförs till Sveriges Hembygdsfond		
Ingående anskaffningsvärde	<u>5 238 721</u>	<u>5 238 721</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	<u>5 238 721</u>	<u>5 238 721</u>
Utgående redovisat värde	5 238 721	5 238 721
Not 9 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2022-12-31	2021-12-31
Förutbetalda hyror	234 980	213 733
Övriga poster	283 934	1 476 353
	<u>518 914</u>	<u>1 690 086</u>
Not 10 Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	2022-12-31	2021-12-31
Projekt hembygdsarkiv	0	54 047
Projekt Nystart	0	2 162 768
Projekt Återstart	<u>2 679 746</u>	<u>0</u>
	2 679 746	2 216 815

Sveriges Hembygdsförbund

Org.nr. 802006-2181

NOTER

Not 11	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2022-12-31	2021-12-31
	Upplupna Semesterlöner	550 369	535 553
	Upplupna Sociala avgifter semesterlöneskuld	172 926	168 271
	Övriga upplupna kostnader	92 032	226 025
		<hr/> 815 327	<hr/> 929 849

Not 12 Definition av nyckeltal

Soliditet

Justerat eget kapital i procent av balansslutning

Resultat efter finansiella poster i procent av genomsnittligt justerat eget kapital

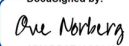
Sveriges Hembygdsförbund

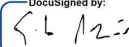
Org.nr. 802006-2181

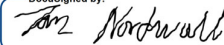
Stockholm den dag som framgår av min elektroniska underskrift.

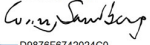
DocuSigned by:

40D9EA28B9Q3474
Anna-Karin Andersson
Förbundsordförande

DocuSigned by:

87FAE9C40931FE
Karin Malmsten

DocuSigned by:

2529DD8F1A02449...
Owe Norberg

DocuSigned by:

E3205F32C5864BD...
Erik Åström

DocuSigned by:

D172F365D1BC430...
Jan Nordwall
Generalsekreterare

DocuSigned by:

D9876F6742024C0...
Conny Sandberg
1:e vice ordförande

DocuSigned by:

5E2E48B746B49A...
Sven Jønsen

DocuSigned by:

B4DBE5CDFA524AF...
Peter Olausson

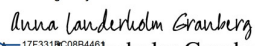
DocuSigned by:

670A78F509D9472...
Trine Amundsen

DocuSigned by:

875F632E935649D...
Irene Oskarsson
2:e vice ordförande

DocuSigned by:

1DC982970BC0411...
Eva Kempff

DocuSigned by:

6B4B99774F9B4B0...
Anita Lundin

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift.

KPMG
DocuSigned by:

17F3318C08B4461
Anna Landerholm Granberg
Auktoriserad revisor

DocuSigned by:

34DF2D19610E4E9...
Karl Petersen
Förtroendevald revisor

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i Sveriges Hembygdsförbund, org. nr 802006-2181

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Sveriges Hembygdsförbund för år 2022.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt Den förtroendevalda revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Den andra informationen består av Verksamhetsberättelse 2022 som vi inhämtade före datumet för denna revisionsberättelse. Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för den andra informationen.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och generalsekreterarens ansvar

Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och generalsekreteraren ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och generalsekreteraren för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och generalsekreteraren avser att upplösa föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfälskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och generalsekreterarens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och generalsekreteraren använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.

— utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den förtroendevalda revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt stadgar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och generalsekreterarens förvaltning för Sveriges Hembygdsförbund för år 2022.

Vi tillstyrker att föreningsstämman beviljar styrelsens ledamöter och generalsekreteraren ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens och generalsekreterarens ansvar

Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller generalsekreteraren i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 2023-04-05

DocuSigned by:

Anna Landerholm Granberg

17F331BC08B4461...

Anna Landerholm Granberg

Auktoriserad revisor

KPMG AB

DocuSigned by:

Karl Petersen

34DF2D19610E4E9...

Karl Petersen

Förtroendevald revisor

Sveriges hembygdsförbund samlar en av Sveriges största folk rörelser med 2 060 föreningar och 400 000 medlemmar. Hembygdsrörelsen spelar en viktig roll både för den lokala identiteten och för utvecklingen av lokalsamhället.

www.hembygd.se